

"No hem volgut fer pirotècnia"

Manuel Huerga acaba d'estrenar el seu primer llarg-metratge, 'Antàrtida'. Elaborat a partir d'un guió de l'escriptor Francisco Casavella, el film és una història que barreja "road-movie" i "thriller", amb ironia i sensibilitat.

La pel·lícula, l'edició del guió, l'*story-board*, i el compacte, amb la banda sonora original de John Cale —membre fundador del mític Velvet Underground, i que també apareix a la pel·lícula—, són el resultat de més de dos anys de feina meticulosa i arriscada per a assolir un producte digne del mercat internacional.

Les expectatives pel resultat d'aquesta *opera*

prima són grans. Abans de l'estrena començaven a circular opinions contradictòries i apassionades, tant a favor com contra. *Antàrtida* ha passat, amb èxit, la prova del Festival de Venècia. Manuel Huerga —ara ja fa molt que li van penjar el cartellet de “jove geni del cine espanyol”— i Francisco Casavella, la química perfecta entre director i guionista, ens comenten les vicissituds de la seva aventura.

MANUEL HUERGA: La gran notícia, per a mi, ha estat la bona reacció de la premsa espanyola a Venècia, especialment dels crítics Boyero i Angel Fernandez Santos, considerats els ogres de la crítica. Si et foten una garrotada, no te n'aixeques, teòricament.

FRANCISCO CASAVELLA: Hem descobert que els van posar alguna cosa a la beguda, he, he, he...

EL TEMPS: *Hi anàveu amb por, al Festival de Venècia? No eren clares les reaccions que obtindria Antàrtida?*

M. H.: He passat autèntic terror. Ets en una secció que no és l'oficial, és com la secció sèrie B, un calaix de sastre; no és ni de joves ni de gent novella. Vas acomplexat. Penses: qui es fixarà en la meua pel·lícula? Ha valgut la pena. La sala era plena de públic, de gom a gom...

F. C.: ...I després a mi em diu que talli els diàlegs, i ell s'embolica que és un gust.

M. H.: ...L'acollida va ser esplèndida, el públic finalment es va donar.

EL TEMPS: *Consideres que és una pel·lícula difícil de seguir?*

M. H.: Demana que estiguis una mica per ella, fins que, finalment, pel·lícula i públic es donen mútuament. No és una comèdia, ni una pel·lícula d'acció trepidant, ni un disbarat... És molt més difícil de vendre. La satisfacció va ser gran. El terror i el patiment, finalment, havien valgut la pena.

EL TEMPS: *Creus que abans de Venècia hi havia una certa reticència, potser ganes de carregar-se't, o expectatives exagerades?*

M. H.: Hi havia una expectativa. Encara n'hi ha. Venècia la pot augmentar en un sentit o en un altre. Haig de dir que he fet una pel·lícula bastant modesta. Molt cal·ligràfica. No he fet una pel·lícula *épatante*, o avantguardista. He volgut, i ja és molt, explicar bé una història, que la puguis seguir, que destil·li honestat, autenticitat. Hi he apuntat les meves paridetes visuals perquè és un estil que vull desenvolupar. M'he inhibit molt davant l'expectativa tòpica del Huerga avantguardista. No hem volgut fer pirotècnia. Hi ha alts i baixos, errors, però en el panorama del que es fa en aquest país surt una mica de la norma. Els qui s'esperin una bomba, s'estavellaran.

EL TEMPS: *El contingut i la forma. Com ha funcionat a la pràctica aquest equilibri entre director i guionista?*

M. H.: És un tema molt interessant. Francisco

és un “ventre de lloguer”, com les mares que engendren fills d'altri. El món que retrata la pel·lícula, el coneix molt més ell que no pas jo, però, en canvi, a mi m'ha donat un argument i unes possibilitats cinematogràfiques molt atractives. Em sembla que en el món del cinema aquestes relacions haurien de funcionar més sovint. El concepte de cineasta autor, té casos brillantíssims, però també molts desastres espectaculars.

F. C.: També hem discutit moltíssim sobre les formes cinematogràfiques. No pas a partir del muntatge, que per a mi era una experiència inèdita —m'era inimaginable que una pel·lícula es pogués muntar—, sinó des del primer moment. Ha estat com una gestació, ell em deia que li des de menjar no sé que, i jo ho acceptava, però també deia que li volia donar cogombre, per exemple, perquè la criatura sortís amb les meves orelles.

EL TEMPS: *Per ser la teua primera pel·lícula, quina impressió fa veure allò que has escrit, fet realitat a la pantalla?*

F. C.: Hi ha moments feliços. Quan veia els *shots* del rodatge, pensava: Fantàstic, el que jo havia imaginat. Després, quan la veus muntada, comences a pensar, no sé si era això el que m'imaginava... Realment no m'imaginava res, vaig fer el guió; però del guió a la pel·lícula hi ha un llarg procés... A més, agraeixo molt al Manuel que hagi estat suficientment pacient per a aguantar-me. Qualsevol qui em conegui deu minuts sap la paciència que s'ha de tenir per a suportar-me.

M. H.: Jo crec que és una relació força ideal. Anem junts però no ens barregem. Cadascú manté el seu lloc. Jo sóc incapaç de fer el que fa ell. No tinc cap mena d'escrúpols a reconèixer-ho. Tota la meua vida treballaré amb un guionista. I amb ell tant com pugui...

F. C.: Ell sap quan una cosa és bona o dolenta.

M. H.: Jo sé llegir, però això no vol dir que sapiga escriure.

EL TEMPS: *Us ha costat molt d'aconseguir els moments còmics a Antàrtida?*

M. H.: Hem eliminat coses que sobre el paper eren hipotèticament gracioses, però que després, rodades, per culpa meua o pel que sigui, no funcionaven.

F. C.: A vegades, muntant, com que ell ja havia sentit l'acudit vuit-centes mil vegades, no hi veia la gràcia. Aleshores em deia: tu creus que això és graciós? I jo: Sí, Manuel, que és graciós. Tot i que ja no ens feia gràcia a cap dels dos... Deu ser tan difícil de fer una pel·lícula de Berlanga!

EL TEMPS: *Heu evitat la comèdia i el costumisme, però heu apostat pel cinema de gènere, per què?*

M. H.: Per sortir del pou de merda en què es troben el cine espanyol i català —i ho he dit amb paraules massa fortes—. Cal jugar una mica al

Francisco Casavella i Manuel Huerga han realitzat conjuntament 'Antàrtida', però cadascun des de la seva parcel·la. Tots dos coincideixen a rebutjar d'alguna manera o altra l'anomenat "cinema d'autor". La seva col·laboració n'és la millor mostra.

gènere, perquè és un llenguatge universal. Nosaltres ara l'hem temptejat una mica. El gènere és exportable. El públic de tot el món el reconeix. Si ens quedem amb la comedieta costumista farem productes per menjar-nos-els nosaltres. El que em passa, a mi amb la meua veïna, potser no farà gràcia a ningú més.

F. C.: Però el costumisme no ha pas de ser dolent per força; el mal és que es fa sempre el mateix. També es podrien fer pel·lícules costumistes diferents. Es tracta de dir: La meua veïna és boja, però vejam com és de boja, al costat de les altres veïnes o de les veïnes dels altres. Jo a vegades tendeixo a la llauna xarona. També m'agraden les bajanades que es poden estilitzar.

EL TEMPS: *Antàrtida és de gènere, amb uns arquetips, però quins ingredients heu volgut aportar personalment a aquest esquema des del principi?*

F. C.: Tota l'aventura, l'he basada en personatges reals que jo he conegut. I tampoc no és que n'hagi conegut tants, no m'he passat la vida a les muntanyes... Qui no vulgui veure-ho que no ho vegi. No són marcians. Per fer el personatge d'ella em vaig basar en dues o tres mosses. Potser són personatges tòpics, però existeixen. Tinc fe que si jo els he coneguts i sé com reaccionen, seran reals i faran coses de veritat. És un risc que corres.

EL TEMPS: *Per què situar el film a Barcelona l'any 1985?*

M. H.: Ell no hi veia cap inconvenient que passés ara. En canvi, jo crec que al 85 la història és més creïble que no pas avui. Ara seria impossible de plantejar una història així sense la interferència de la sida.

F. C.: Això va ser fa dos anys, i aleshores deies a un productor de fer una cosa sobre l'heroïna i s'espantava.

M. H.: Eren dues coses que vam veure clares: l'any 85, i els "xinos", per comptes de "xuts". Era una estètica que volia defugir. Fèiem una pel·lícula sobre un univers d'imatges que, per exemple, en mans d'Eloy de la Iglesia hauria estat d'una manera que jo no tenia cap interès a fer. Per mi la cosa interessant era de poder fer una posta d'escena similar a la que he fet a *Antàrtida*. Fos la pel·lícula que fos, hauria agafat igualment *Corazonada* de Coppola com a referent. Jo volia fer una cosa utilitzant una estètica irreal, cromàtica, colorista, fantasiosa.

EL TEMPS: *Vols dir que en el teu interès hi ha per damunt de tot la forma, independentment del contingut?*

M. H.: El que m'interessa és de desenvolupar un estil, una manera de visualitzar, de narrar les coses; m'és igual el tema. Sóc molt mercenari; he fet de tot. Més aviat m'he agafat al que m'ha arribat i ho he fet meu. Amb el cine no tinc pensat de fer cap excepció. Vull bones històries, bons arguments, evidentment, que m'im-

Manuel Hueriga: "No he fet una pel·lícula 'épatante', o avantguardista. Sobretot, he volgut, i ja és molt, explicar bé una història, que la puguis seguir, que destil·li honestat, autenticitat."

Francisco Casavella: "A mi m'agrada de treballar amb el Manuel. Potser, les meves històries, les portaria a terme d'una altra manera, però és molt enriquidor, de debò, que una altra persona, que té talent, interpreti les teves històries. I és bonic així."

pliquin mínimament, però sobretot el que m'interessa del cine és el llenguatge. Si en aquesta pel·lícula hi ha cinc o sis retroprojeccions, a la segona n'hi haurà vint. Em vull crear una marca pròpia en què càpiga qualsevol història.

EL TEMPS: *I tu, Casavella, no t'has hagut d'adaptar a la seva estètica?*

F. C.: No. A mi, m'agrada de treballar amb el Manuel. Tinc una concepció visual diferent de la seva. Potser, les meves històries, les portaria a terme d'una altra manera, però és molt enriquidor, de debò, que una altra persona, que té talent, interpreti les teves històries. I és bonic així. Quan es parla tant de l'autoria...

M. H.: ...L'autoria és passada de moda. És un mite més que es pot perfectament revisar. Jo crec sincerament que l'Almodóvar és un bon cineasta que explica històries poc interessants.

F. C.: Jo no hi estic d'acord. Em sembla que explica històries força interessants. Algunes que no m'agradaven abans, ara m'agraden. Quan vaig veure *Atame*, vaig pensar que era una ximpleria, però fa poc, tornant-la a veure, vaig pensar que el ximple era jo.

EL TEMPS: *Per què vau decidir de canviar el final?*

M. H.: Ni jo mateix no ho havia previst. Trobava que li faltava alguna cosa, però no en teníem un altre i havíem de fer aquell. El dia que vam rodar per primera vegada amb el José Manuel Lorenzo vaig pensar que ell havia de sortir al final, amb l'Ariadna i el Carles. Necessitava veure el xoc en pantalla. En el final previst aquests personatges, perseguïdors i perseguits, no es trobaven mai, semblava gairebé una estafa a l'espectador. Així que vam decidir de trucar al Francisco perquè vingués a Lisboa i el vam canviar.

EL TEMPS: *Si us haguéssiu de fer una autocrítica seriosa, quina seria?*

F. C.: Jo, si hagués pogut, hauria escurçat la història dels dolents i els hauria convertits en més fantasmals. M'hauria concentrat més en la història d'ells dos. Hauria provat d'arriscar més.

M. H.: És bastant això. Jo, fa sis mesos, vomitava la pel·lícula; n'estava tan saturat que no hi veia ni un fotograma decent. A Venècia, feia sis mesos que no la veia, i gairebé vaig aconseguir de veure-la com un espectador més. Hi vaig trobar a faltar una mica més de ritme, de nervi. Entre ells dos haurien d'haver passat coses una mica més extremes.

F. C.: Quines garrotades que ens fotem. Som hipercrítics. Sembla com si volguéssim tornar a fer la pel·lícula!

M. H.: Tu diràs! Em sembla que era Hitchcock qui deia que les pel·lícules no s'acaben, s'abandonen. La diferència entre el cinema i el vídeo és que sempre has d'estar lúcid, cosa impossible, perquè una decisió presa fa dos anys, te la menges fins al final. **Xavier Montanyà**